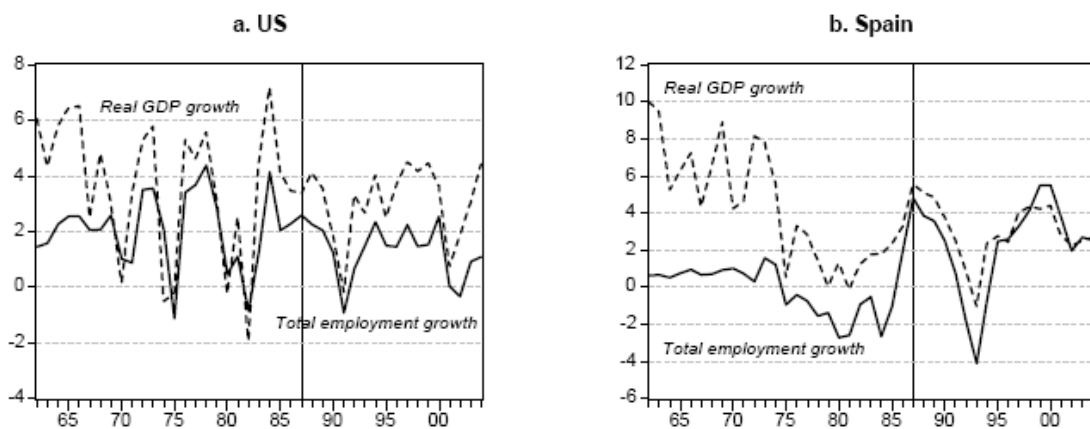

Efectes de la protecció laboral sobre les fluctuacions de l'ocupació. Hèctor Sala i José Ignacio Silva.

A partir de mitjan dels vuitanta, i coincidint amb la reforma laboral de 1984 que va introduir una major flexibilitat en l'ús dels contractes temporals, el mercat laboral espanyol ha vist com s'ha incrementat significativament la seva volatilitat en l'ocupació i en la desocupació (tot entenent volatilitat com desviacions de la variable respecte a la seva tendència). L'esmentat augment ha estat d'una magnitud tal que les fluctuacions de l'ocupació són fins i tot majors a les observades en el mercat laboral dels Estats Units, el qual és considerat com el més flexible del món.

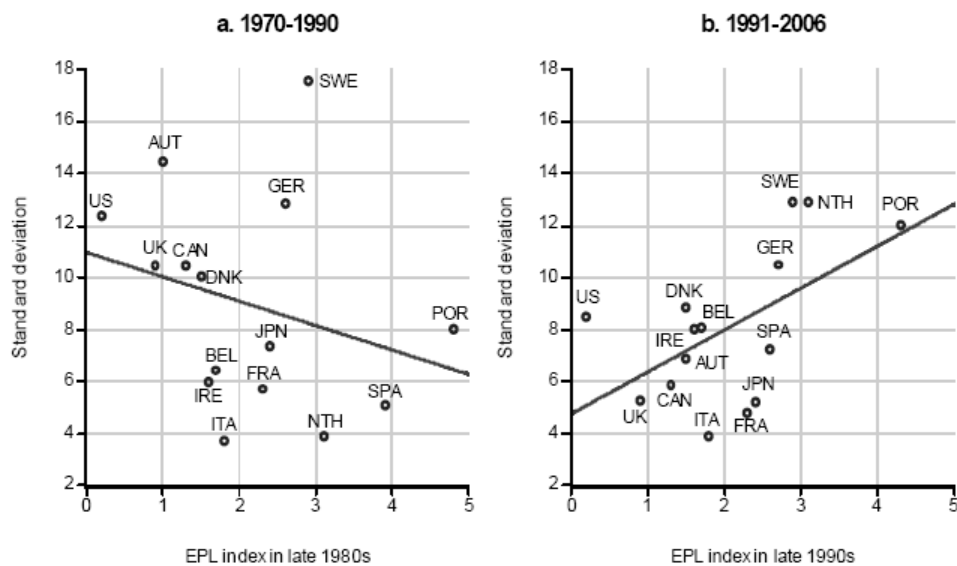
Figure 1. Employment and GDP growth in the US and Spain. 1962-2004.

El gràfic anterior permet il·lustrar el que hem esmentat anteriorment. Al panel a i b es presenten les taxes de variacions de l'ocupació i del Producte Interior Brut (PIB) en els Estats Units i en Espanya, respectivament. S'observa, de manera clara, una certa estabilitat en l'ocupació a Espanya fins a mitjan dels vuitanta, període a partir del qual les variacions en l'ocupació esdevenen molt més pronunciades, augmentant la seva correlació amb les variacions del PIB i mostrant un comportament semblant a l'observat en el mercat laboral dels Estats Units.

Allò realment interessant és que, malgrat tenir un dels majors nivells de protecció a l'ocupació (EPL), Espanya presenta un mercat de treball tan volàtil com el dels Estats Units. Aquesta situació d'elevada volatilitat en l'ocupació (desocupació) i elevada protecció a l'ocupació no es dona únicament en el mercat de treball espanyol. Tal com s'observa al gràfic següent, des de començament dels noranta els mercats de treball més protegits presenten una major volatilitat en la desocupació.

Figure 1. Unemployment volatility vs. EPL

Com és possible que major protecció laboral es trobi associada avui dia a majors fluctuacions en l'ocupació (desocupació)?

Per respondre a aquesta pregunta hem realitzat dos estudis que tracten de reproduir el comportament a curt termini d'economies amb flexibilitat limitada en l'ús de contractes temporals i alts costos d'acomiadament en contractes permanents. Pel que fa a la flexibilitat limitada, s'ha d'assenyalar que des de mitjan dels anys vuitanta, no solament Espanya sinó d'altres països europeus que van introduir una major flexibilitat en l'ús de contractes temporals mostren, dues dècades més tard, una volatilitat de la desocupació un 30% major a l'observada en els països amb flexibilitat total en l'ús de contractes temporals i baixos costos d'acomiadament en els contractes indefinits.

Atès aquest fet estilitzat, en l'estudi que porta per títol "Flexibility at the margin and labor market volatility in the OECD", i basant-nos en el treball seminal de dos dels premis Nobel de 2010, Dale Mortensen i Christopher Pissarides, construïm un model del mercat laboral amb costos d'aparellament i amb contractes temporals i indefinits. Posteriorment, simulem el model per a una economia europea representativa amb flexibilitat limitada en l'ús de contractes temporals i alts costos d'acomiadament en els contractes permanents.

Després de comparar el nostre escenari base amb d'altres escenaris amb diferents graus de protecció a l'ocupació (incloent-hi els escenaris extrems d'absència de costos d'acomiadament, d'una banda, i d'elevats costos d'acomiadament amb absència de contractes temporals, de l'altra) arribem a la conclusió que les reformes dutes a terme en els mercats laborals europeus des de mitjan dels vuitanta no són capaces d'explicar, per si mateixes, la major volatilitat laboral observada en països amb elevada protecció a l'ocupació (aquelles amb alts índexs d'EPL com Espanya, Portugal i Suècia) respecte als Estats Units, que és l'economia més flexible del món.

Dit això, continua pendent explicar per què els països amb major protecció a l'ocupació presenten, avui dia, majors fluctuacions en el mercat de treball. És per això que tractem de respondre a aquesta pregunta en un segon estudi que porta per títol "Flexibility at the margin and labor market volatility: The case of Spain". En l'esmentat estudi, ens centrem en el cas espanyol i

mostrem que l'existència de la bretxa en els costos d'acomiadament entre treballadors temporals i permanents combinada amb una major productivitat en l'ocupació amb contracte indefinit (bretxa de productivitat) pot explicar l'increment significatiu de la volatilitat de l'ocupació a Espanya a partir de la reforma laboral de 1984.

Els resultats de la nostra anàlisi ens porten a concloure que no és tant la bretxa en els costos d'acomiadament allò que genera les elevades fluctuacions en l'ocupació espanyola, sinó la bretxa de productivitat entre treballadors temporals i indefinits allò que realment fa que existeixi una elevada volatilitat de l'ocupació. Malgrat això, existeix evidència empírica que demostra que, atesa l'elevada bretxa en els costos d'acomiadament i, en conseqüència, l'escàs incentiu a convertir els contractes temporals i indefinits, els treballadors amb contractes temporals acaben rebent menys formació en la feina que els treballadors amb contractes permanents. Aquest diferencial de formació és un dels elements que generen la bretxa de productivitat laboral observada. Per tant, la nostra agenda de recerca tracta d'identificar els efectes de la bretxa en els costos d'acomiadament sobre la productivitat dels treballadors temporals i indefinits.

Referències

Sala Hèctor i José I. Silva (2009) "Flexibility at the margin and labor market volatility: The case of Spain". **Investigaciones Económicas**, 33(2), pàgs. 145-178

Sala Hèctor, José I. Silva i Manuel Toledo (2011): "Flexibility at the margin and labor market volatility in the OECD". **Scandinavian Journal of Economics**, en premsa.